

KONINKRIJK BELGIE.

ROYAUME DE BELGIQUE.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste, tweede en achtste kamer, op 20 januari 1997 door de Eerste Minister verzocht hem, binnen een termijn van ten hoogste drie dagen, van advies te dienen over een voorontwerp van wet "tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 26 juli 1996 strekkende tot realisatie van de budgettaire voorwaarden tot deelname van België aan de Europese Economische en Monetaire Unie, en de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels", heeft op 23 januari 1997 het volgend advies gegeven :

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, première, deuxième et huitième chambres, saisi par le Premier Ministre, le 20 janvier 1997, d'une demande d'avis, dans un délai ne dépassant pas trois jours, sur un avant-projet de loi "portant confirmation des arrêtés royaux pris en application de la loi du 26 juillet 1996 visant à réaliser les conditions budgétaires de la participation de la Belgique à l'Union économique et monétaire européenne, et de la loi du 26 juillet 1996 portant modernisation de la sécurité sociale et assurant la viabilité des régimes légaux des pensions", a donné le 23 janvier 1997 l'avis suivant :

Volgens artikel 84, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, vervangen bij de wet van 4 augustus 1996, moeten in de adviesaanvraag de redenen worden opgegeven tot staving van het spoedeisend karakter ervan.

In het onderhavige geval luidt die motivering als volgt :

"De hoogdringendheid wordt gemotiveerd door het feit dat het voorontwerp de bekrachtiging inhoudt van de koninklijke besluiten die ten laatste op 31 december 1996 werden genomen met toepassing van (de wet van 26 juli 1996 strekkende tot realisatie van de budgettaire voorwaarden tot deelname van België aan de Europese Economische en Monetaire Unie, en de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels). Het bevat bovendien een aantal bepalingen, die in samenhang met de genomen koninklijke besluiten, eveneens bijdragen tot de realisatie van de doelstellingen die de Regering voor ogen heeft, nl. ons Land laten beantwoorden aan de voorwaarden, vastgelegd in het Verdrag van Maastricht, om het te laten toetreden tot de Europese Economische en Monetaire Unie, en de modernisering van de sociale zekerheid, met behoud van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels.

De hoogdringendheid wordt tevens gemotiveerd door het feit dat de koninklijke besluiten, genomen met toepassing van de wet van 26 juli 1996 strekkende tot realisatie van de voorwaarden tot deelname van België aan de Europese Economische en Monetaire Unie, ophouden uitwerking te hebben op 30 juni 1997, tenzij zij vóór die datum bij wet bekrachtigd zijn, overeenkomstig artikel 6, § 1, van voornoemde wet.

.../...

De besluiten, genomen met toepassing van de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels, houden op hun beurt, overeenkomstig artikel 51, § 1, van dezelfde wet, op uitwerking te hebben op het einde van de zesde maand volgend op hun inwerkingtreding, en in ieder geval op 31 december 1997.

De overige in het voorontwerp opgenomen bepalingen sluiten nauw aan bij de bepalingen vervat in de koninklijke besluiten, die bij dit voorontwerp bekrachtigd worden, en dienen uiteraard zo snel mogelijk kracht van wet te krijgen om maximaal hun beoogde effect te realiseren.

De Regering wenst dan ook dit voorontwerp van bekrachtigingswet zo spoedig mogelijk bij de Kamer van volksvertegenwoordigers in te dienen".

*

* *

STREKKING VAN HET ONTWERP.

Zoals wordt aangegeven in de memorie van toelichting, beoogt het voor advies voorgelegde voorontwerp van wet in hoofdzaak de bekrachtiging van 36 koninklijke besluiten die tussen 1 oktober 1996 en 31 december 1996 zijn genomen met toepassing van, eensdeels, de wet van 26 juli 1996 strekkende tot realisatie van de budgettaire voorwaarden tot deelname van België aan de Europese Economische en Monetaire Unie en, anderdeels, de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels (artikelen 2 tot 4, 5, § 1, en 15 tot 17 van het ontwerp).

.../...

Artikel 5, § 2, van het ontwerp beoogt het cumulatieverbod tussen een pensioen en een aanvullende vergoeding die door de werkgever wordt betaald in geval van conventioneel brugpensioen (zie artikel 13 van het koninklijk besluit van 23 december 1996, bedoeld in artikel 5, § 1, van het ontwerp), naar het verleden toe uit te breiden tot de cumulaties welke zich sinds 1 januari 1987 hebben voorgedaan.

Artikel 12 van het ontwerp bepaalt dat bepaalde pensioenafhoudingen die verricht werden tijdens de periode van 1 januari 1995 tot 10 augustus 1996 of die zullen verricht worden op de pensioenachterstallen uit die periode (1) "op geldige wijze (zijn) verricht".

Artikel 13 van het ontwerp strekt ertoe wijzigingen aan te brengen in artikel 68 van de wet van 30 maart 1994 houdende sociale bepalingen, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 16 december 1996, bedoeld in artikel 11, 2°, van het ontwerp. Die wijzigingen zouden op 1 juli 1997 in werking treden (artikel 18 van het ontwerp).

(1) Het gaat om afhoudingen die gebeurden overeenkomstig artikel 68 van de wet van 30 maart 1994 houdende sociale bepalingen, zoals die bepaling luidde vóór de vervanging ervan bij artikel 1 van het koninklijk besluit van 16 december 1996 (bedoeld in artikel 11, 2°, van het ontwerp), en overeenkomstig het koninklijk besluit van 28 oktober 1994 tot uitvoering van artikel 68 van de wet van 30 maart 1994 houdende sociale bepalingen.

Artikel 14 van het ontwerp ten slotte strekt ertoe de bepalingen van de artikelen 68, § 6, 9°, en 68quinquies, § 5, van de voornoemde wet van 30 maart 1994, zoals gewijzigd bij het koninklijk besluit van 16 december 1996, bedoeld in artikel 11, 2°, van het ontwerp, van toepassing te verklaren voor de periode van 1 januari 1995 tot en met 31 december 1996.

ALGEMENE OPMERKINGEN.

1. In zoverre het ontwerp voorziet in de bekrachtiging vanaf hun inwerkingtreding van een aantal koninklijke besluiten, worden die besluiten geacht wetten te zijn. Dit heeft tot gevolg dat die besluiten, ook voor het verleden, worden onttrokken aan het jurisdictioneel toezicht van de hoven en rechtbanken (artikel 159 van de Grondwet) en van de afdeling administratie van de Raad van State (artikel 14 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State).

Er dient in dit verband te worden gewezen op de rechtspraak van het Arbitragehof luidens welke een wetsbepaling, aangenomen met toepassing van een bepaling van een opdrachtwet of een bijzondere-machtenwet die uitdrukkelijk in de bekrachtiging van de uitvoeringsbesluiten voorziet, niet geacht kan worden tot doel te hebben de rechterlijke wettigheidstoetsing onmogelijk te maken. De omstandigheid dat een verordeningsbepaling in rechte is aangevochten, of

.../...

in rechte aanvechtbaar is, kan de wetgever er niet van weerhouden een bevoegdheid uit te oefenen die hij zich uitdrukkelijk heeft voorbehouden (1).

In zoverre de artikelen 5, § 2, 12 en 14 van het ontwerp ertoe strekken retroactief een rechtsgrond te bieden voor bepaalde uitvoeringshandelingen, gebeurt dit niet met toepassing van een wet die aan de Koning bijzondere machten heeft verleend. Het retroactief verschaffen van een rechtsgrond heeft implicaties voor beroepen die bij de Raad van State zijn ingesteld (2), of die bij de Raad van State ingesteld kunnen worden, evenals voor betwistingen die i.v.m. die uitvoeringshandelingen aanhangig zouden zijn bij de hoven en rechtbanken, of bij hen aanhangig gemaakt kunnen worden. Dit hoeft niet noodzakelijk te betekenen dat het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel geschonden wordt, doordat afbreuk gedaan wordt aan de jurisdictionele waarborgen die aan alle burgers worden geboden. Dat zou wel het geval zijn wanneer het enige of hoofdzakelijke doel dat met de retroactiviteit wordt beoogd, erin zou bestaan de beslechting van een of meer rechtsgedingen in een bepaalde zin te beïnvloeden of rechtscolleges te beletten over een bepaalde rechtsvraag uitspraak te doen, zonder dat uitzonderlijke omstandigheden aanwezig zijn die dat redelijkerwijze kunnen

(1) Arbitragehof, 21 oktober 1993, nr. 73/93, overw. B.2. Zie ook, in dezelfde zin, Arbitragehof, 6 mei 1993, nr. 34/93, overw. B.9.

(2) Bij de Raad van State, afdeling administratie, is inzonderheid een beroep aanhangig tegen het in artikel 12 van het ontwerp bedoelde koninklijk besluit van 28 oktober 1994 tot uitvoering van artikel 68 van de wet van 30 maart 1994 houdende sociale bepalingen (zaak A. 62.471/III-20.770).

verantwoorden (1). Bovendien moet erop gewezen worden dat de aantasting van het grondbeginsel van de rechtszekerheid, die het gevolg is van de retroactiviteit vervat in de bedoelde valideringen, in geen geval onevenredig mag zijn met het door de betrokken bepalingen beoogde doel (2). Het is de Raad van State niet mogelijk om zich, binnen de korte termijn die hem is toegemeten, met zekerheid uit te spreken over het doel dat aan de artikelen 5, § 2, 12 en 14 van het ontwerp ten grondslag ligt, noch over het evenredigheidsverband tussen dat doel en de retroactiviteit die in die bepalingen vervat is. Het zou wenselijk zijn dat de regering desaanvaande een uitdrukkelijke verantwoording zou geven in de memorie van toelichting.

2. Binnen de korte termijn welke hem voor het geven van zijn advies wordt toegemeten, heeft de Raad van State evenmin kunnen verifiëren in hoeverre de in het ontwerp bedoelde besluiten, zoals ze bekendgemaakt zijn in het Belgisch Staatsblad, rekening houden met de opmerkingen die de Raad over de hem voorgelegde ontwerpen heeft gemaakt. Meer in het algemeen heeft de Raad niet kunnen nagaan in hoeverre de definitieve teksten afwijken van de ontwerp-teksten.

(1) Arbitragehof, 4 april 1995, nr. 30/95, overw. B.14.

(2) Rdpl. Arbitragehof, 5 juli 1990, nr. 25/90, overw. 8.B.7.2; Arbitragehof, 22 november 1990, nr. 36/90, overw. 2.

Hieruit volgt dat de Raad van State niet heeft kunnen onderzoeken in hoeverre de besluiten, zoals ze zijn bekendgemaakt, in elk van hun bepalingen overeenstemmen met hogere rechtsnormen, inzonderheid met de Grondwet en de internationale verdragen.

3. Om de prerogatieven van de leden van de Wetgevende Kamers beter te waarborgen, overeenkomstig artikel 76 van de Grondwet, is het aangewezen om te voorzien in één artikel per besluit dat bekrachtigd moet worden.

4. In zijn adviezen over de ontwerpen die geleid hebben tot de voornoemde wetten van 26 juli 1996 heeft de Raad van State, met betrekking tot de bekrachtiging van de vast te stellen bijzondere-machtenbesluiten door de wetgever erop gewezen "(dat) het ... aan de wetgever (staat) om, op het ogenblik van de bekrachtiging, na te gaan of alle bepalingen van een bijzondere-machtenbesluit bekrachtigd moeten worden, dan wel of sommige bepalingen ervan, die een andere rechtsgrond hebben dan de ... ontworpen wet, hun karakter van loutere handeling van de uitvoerende macht dienen te behouden" (1).

(1) Parl. St., Kamer, 1995-96, nr. 607/1, p. 79, en nr. 608/1, p. 23.

Wat het thans voorliggende ontwerp betreft, geldt die opmerking inzonderheid voor :

- de artikelen 14 en 16 van het koninklijk besluit van 18 november 1996 bedoeld in artikel 17, 1°, van het ontwerp (1);
- de artikelen 14 tot 16 van het koninklijk besluit van 18 november 1996 bedoeld in artikel 17, 3°, van het ontwerp (2).

(1) Advies van de Raad van State van 24 oktober 1996, B.S., 13 december 1996, pp. 31.154-31.155.

(2) Advies van de Raad van State van 24 oktober 1996, B.S., 13 december 1996, p. 31.166.

BIJZONDERE OPMERKINGEN.Artikel 1.

In het advies dat de Raad van State op 14 november 1996 heeft gegeven over het ontwerp dat heeft geleid tot het koninklijk besluit van 16 december 1996, waarvan artikel 11, 2°, van het voorliggende ontwerp de bekrachtiging beoogt, werd erop gewezen dat luidens artikel 77, eerste lid, 9°, van de Grondwet de Kamer van volksvertegenwoordigers en de Senaat gelijkelijk bevoegd zijn voor, onder meer, de organisatie van de hoven en de rechtbanken en dat deze aangelegenheid niet alleen de organisatie van de hoven en de rechtbanken stricto sensu omvat, doch ook andere aspecten van de werking van de rechterlijke macht, waaronder aangelegenheden in verband met het statuut van de magistraten, zoals het pensioen, geregeld in onder meer de artikelen 383 en 391 van het Gerechtelijk Wetboek (1).

In de mate derhalve dat het in artikel 11, 2°, van het ontwerp bedoelde koninklijk besluit van 16 december 1996 betrekking heeft op de magistratenpensioenen en op die wijze gevolgen heeft voor het statuut van de magistraten, zal, wat dat aspect van de regeling betreft, de procedure van artikel 77 van de Grondwet moeten worden doorlopen.

(1) Advies L. 25.743/1 van de Raad van State van 14 november 1996, B.S. 24 december 1996, pp. 32.011-32.014.

Artikel 13.

1. In de Nederlandse tekst van de te schrappen bepaling onder artikel 13, 1°, van het ontwerp, dient te worden geschreven "Wanneer het pensioen op het ogenblik van de betaling nog niet is ingegaan wordt de leeftijd van de betrokkene op het ogenblik van de betaling van het kapitaal voor de omzetting ... (voorts zoals in het ontwerp)".

2. Er is een gebrek aan overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst van het bepaalde na de eerste gedachtenstreep van het ontworpen artikel 68, § 9, van de wet van 30 maart 1994 (artikel 13, 2°, van het ontwerp). In de Nederlandse tekst wordt immers geschreven "vanaf 1 juli 1997, op de voor 1 juli 1981 uitbetaalde kapitalen, indien het pensioen is ingegaan voor 1 juli 1981", terwijl in de Franse tekst wordt geschreven "avant le 1er juillet 1997, pour ce qui concerne les capitaux payés, si la pension a pris cours avant le 1er juillet 1981". Dit gebrek aan overeenstemming zal uiteraard moeten worden weggewerkt.

Ook de tekst na de tweede gedachtenstreep van het ontworpen artikel 68, § 9, van de wet van 30 maart 1994 vertoont een gebrek aan overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse versie ervan. Dat gebrek lijkt te moeten worden verholpen door op het einde van de Franse tekst te schrijven "..., soit à partir du 1er juillet de l'année qui suit le quinzième anniversaire de la date de prise de cours de la pension si celle-ci a pris cours après le paiement du capital".

Conformément à l'article 84, alinéa 1er, 2º, des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat, remplacé par la loi du 4 août 1996, la demande d'avis doit indiquer les motifs qui en justifient le caractère urgent.

En l'occurrence, cette motivation s'énonce comme suit :

"De hoogdringendheid wordt gemotiveerd door het feit dat het voorontwerp de bekrachtiging inhoudt van de koninklijke besluiten die ten laatste op 31 december 1996 werden genomen met toepassing van (de wet van 26 juli 1996 strekkende tot realisatie van de budgettaire voorwaarden tot deelname van België aan de Europese Economische en Monetaire Unie, en de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels). Het bevat bovendien een aantal bepalingen, die in samenhang met de genomen koninklijke besluiten, eveneens bijdragen tot de realisatie van de doelstellingen die de Regering voor ogen heeft, nl. ons Land laten beantwoorden aan de voorwaarden, vastgelegd in het Verdrag van Maastricht, om het te laten toetreden tot de Europese Economische en Monetaire Unie, en de modernisering van de sociale zekerheid, met behoud van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels.

De hoogdringendheid wordt tevens gemotiveerd door het feit dat de koninklijke besluiten, genomen met toepassing van de wet van 26 juli 1996 strekkende tot realisatie van de voorwaarden tot deelname van België aan de Europese Economische en Monetaire Unie, ophouden uitwerking te hebben op 30 juni 1997, tenzij zij vóór die datum bij wet bekrachtigd zijn, overeenkomstig artikel 6, § 1, van voornoemde wet.

De besluiten, genomen met toepassing van de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels, houden op hun beurt, overeenkomstig artikel 51, § 1, van dezelfde wet, op uitwerking te hebben op het einde van de zesde maand

.../...

volgend op hun inwerkingtreding, en in ieder geval op 31 december 1997.

De overige in het voorontwerp opgenomen bepalingen sluiten nauw aan bij de bepalingen vervat in de koninklijke besluiten, die bij dit voorontwerp bekrachtigd worden, en dienen uiteraard zo snel mogelijk kracht van wet te krijgen om maximaal hun beoogde effect te realiseren.

De Regering wenst dan ook dit voorontwerp van bekrachtigingswet zo spoedig mogelijk bij de Kamer van volksvertegenwoordigers in te dienen".

*

*

*

PORTEE DU PROJET.

Ainsi que l'indique l'exposé des motifs, l'avant-projet de loi soumis pour avis vise essentiellement à confirmer 36 arrêtés royaux qui ont été pris entre le 1er octobre 1996 et le 31 décembre 1996 en application, d'une part, de la loi du 26 juillet 1996 visant à réaliser les conditions budgétaires de la participation de la Belgique à l'Union économique et monétaire européenne et, d'autre part, de la loi du 26 juillet 1996 portant modernisation de la sécurité sociale et assurant la viabilité des régimes légaux des pensions (articles 2 à 4, 5, § 1er, et 15 à 17 du projet).

.../...

L'article 5, § 2, du projet vise à étendre l'interdiction de cumuler une pension et une indemnité complémentaire payée par l'employeur en cas de prépension conventionnelle (voir l'article 13 de l'arrêté royal du 23 décembre 1996, visé à l'article 5, § 1er, du projet) rétroactivement aux cumuls survenus depuis le 1er janvier 1987.

L'article 12 du projet dispose que certaines retenues qui ont été effectuées sur les pensions pendant la période du 1er janvier 1995 au 10 août 1996 ou qui seront effectuées sur les arriérés de pensions se rapportant à cette période (1) "ont été valablement opérées".

L'article 13 du projet entend apporter des modifications à l'article 68 de la loi du 30 mars 1994 portant des dispositions sociales, modifié par l'arrêté royal du 16 décembre 1996, visé à l'article 11, 2°, du projet. Ces modifications entreraient en vigueur le 1er juillet 1997 (article 18 du projet).

L'article 14 du projet, enfin, a pour objet de rendre applicables pour la période comprise entre le 1er janvier 1995 et le 31 décembre 1996 inclus, les dispositions des articles 68, § 6, 9°, et 68quinquies, § 5, de la loi précitée du 30 mars 1994, tels que modifiés par l'arrêté

(1) Il s'agit de retenues opérées conformément à l'article 68 de la loi du 30 mars 1994 portant des dispositions sociales, tel qu'il était rédigé avant son remplacement par l'article 1er de l'arrêté royal du 16 décembre 1996 (visé à l'article 11, 2°, du projet), et conformément à l'arrêté royal du 28 octobre 1994 portant exécution de l'article 68 de la loi du 30 mars 1994 portant des dispositions sociales.

royal du 16 décembre 1996, visé à l'article 11, 2º, du projet.

OBSERVATIONS GENERALES.

1. Dans la mesure où le projet prévoit la confirmation, à partir de leur entrée en vigueur, d'un certain nombre d'arrêtés royaux, ces derniers sont réputés avoir acquis force de loi. Il s'ensuit que ces arrêtés sont soustraits, pour le passé également, au contrôle juridictionnel des cours et tribunaux (article 159 de la Constitution) et de la section d'administration du Conseil d'Etat (article 14 des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat).

A cet égard, il y a lieu d'attirer l'attention sur la jurisprudence de la Cour d'arbitrage, selon laquelle une disposition législative, adoptée en application d'une disposition d'une loi d'habilitation ou d'une loi de pouvoirs spéciaux prévoyant explicitement la confirmation des arrêtés d'exécution, ne peut être considérée comme ayant pour objet de paralyser le contrôle de légalité par le juge. La circonstance qu'une disposition réglementaire soit contestée en justice ou qu'elle puisse l'être, ne peut priver le législateur de l'exercice d'une compétence qu'il s'était expressément réservée (1).

(1) Cour d'arbitrage, 21 octobre 1993, n° 73/93, considérant B.2. Voir également, dans le même sens, Cour d'arbitrage, 6 mai 1993, n° 34/93, considérant B.9.

Dans la mesure où les articles 5, § 2, 12 et 14 du projet tendent à procurer rétroactivement un fondement légal à certains actes d'exécution, ils ne le font pas en application d'une loi qui a attribué des pouvoirs spéciaux au Roi. Le fait de procurer rétroactivement un fondement légal a une incidence sur les recours formés devant le Conseil d'Etat (1) ou susceptibles de l'être, ainsi que sur les contestations relatives à ces actes d'exécution qui auraient été soumises aux cours et tribunaux ou qui pourraient l'être. Cela ne doit pas nécessairement signifier que le principe constitutionnel d'égalité serait violé en ce qu'il serait porté atteinte aux garanties juridictionnelles offertes à tous les citoyens. Il ne le serait que dans l'hypothèse où la rétroactivité aurait pour objectif unique ou principal d'influencer dans un sens déterminé l'issue d'une ou de plusieurs procédures judiciaires ou d'empêcher les juridictions de se prononcer sur une question de droit déterminée, sans que des circonstances exceptionnelles puissent raisonnablement justifier cette intervention (2). En outre, il faut souligner que le fait de porter atteinte au principe fondamental de la sécurité juridique, qui résulte de la rétroactivité prévue par les validations considérées, ne peut en aucun cas être disproportionné par

(1) Un recours a notamment été introduit devant le Conseil d'Etat, section d'administration, contre l'arrêté royal, visé à l'article 12 du projet, du 28 octobre 1994 portant exécution de l'article 68 de la loi du 30 mars 1994 portant des dispositions sociales (affaire A. 62.471/III-20.770).

(2) Cour d'arbitrage, 4 avril 1995, n° 30/95, considérant B.14.

rapport à l'objectif visé par les dispositions concernées (1). Dans le bref délai qui lui est imparti, le Conseil d'Etat est dans l'impossibilité de se prononcer avec certitude sur l'objectif que poursuivent les articles 5, § 2, 12 et 14 du projet, ni sur le rapport de proportionnalité entre cet objectif et la rétroactivité qu'impliquent ces dispositions. Il serait souhaitable que le gouvernement donne, dans l'exposé des motifs, une justification expresse à ce propos.

2. Dans le bref délai qui lui est imparti pour donner son avis, le Conseil d'Etat n'a pas davantage pu vérifier dans quelle mesure les arrêtés visés par le projet, ainsi qu'ils ont été publiés au Moniteur belge, tiennent compte des observations formulées par le Conseil au sujet des projets qui lui ont été soumis. D'une manière plus générale, le Conseil n'a pu examiner dans quelle mesure les textes définitifs s'écartent des projets de textes.

Il s'ensuit que le Conseil d'Etat n'a pu examiner dans quelle mesure les arrêtés, ainsi qu'ils ont été publiés, se concilient, dans chacune de leurs dispositions, avec certaines normes de valeur supérieure, et notamment avec la Constitution et les conventions internationales.

3. Afin de mieux garantir les prérogatives des membres des Chambres législatives, conformément à l'article 76 de la

(1) Consulter Cour d'arbitrage, 5 juillet 1990, n° 25/90, considérant 8.B.7.2; Cour d'arbitrage, 22 novembre 1990, n° 36/90, considérant 2.

Constitution, il convient de prévoir un article par arrêté à confirmer.

4. Dans les avis qu'il a rendus sur les projets dont sont issues les lois précitées du 26 juillet 1996, le Conseil d'Etat a souligné, à propos de la confirmation par le législateur des arrêtés de pouvoirs spéciaux à établir qu'"il appartiendra au législateur de vérifier, au moment de la confirmation, si toutes les dispositions d'un arrêté de pouvoirs spéciaux doivent être confirmées ou si certaines d'entre elles, qui possèdent un autre fondement légal que la loi ... en projet, doivent conserver leur caractère de simple acte du pouvoir exécutif" (1).

En ce qui concerne le projet présentement examiné, cette observation vaut notamment pour :

- les articles 14 et 16 de l'arrêté royal du 18 novembre 1996 visé à l'article 17, 1°, du projet (2);
- les articles 14 à 16 de l'arrêté royal du 18 novembre 1996 visé à l'article 17, 3°, du projet (3).

(1) Doc. parl., Chambre, 1995-96, n° 607/1, p. 79, et n° 608/1, p. 23.

(2) Avis du Conseil d'Etat du 24 octobre 1996, M.B., 13 décembre 1996, pp. 31.154-31.155.

(3) Avis du Conseil d'Etat du 24 octobre 1996, M.B., 13 décembre 1996, p. 31.166.

OBSERVATIONS PARTICULIERES.Article 1er.

Dans l'avis qu'il a donné le 14 novembre 1996 sur le projet dont est issu l'arrêté royal du 16 décembre 1996, que l'article 11, 2°, du présent projet entend confirmer, le Conseil d'Etat a observé qu'aux termes de l'article 77, alinéa 1er, 9°, de la Constitution, la Chambre des représentants et le Sénat sont compétents sur un pied d'égalité pour régler, entre autres, l'organisation des cours et tribunaux et que cette matière ne comprend pas seulement l'organisation des cours et tribunaux au sens strict, mais également d'autres aspects du fonctionnement du pouvoir judiciaire, parmi lesquels un certain nombre de matières relatives au statut des magistrats, telles que la pension, réglée, entre autres, par les articles 383 et 391 du Code judiciaire (1).

Dans la mesure où l'arrêté royal du 16 décembre 1996 visé à l'article 11, 2°, du projet concerne les pensions des magistrats et affecte ainsi le statut de ceux-ci, il faudra dès lors recourir, en ce qui concerne cet aspect du projet, à la procédure prévue à l'article 77 de la Constitution.

(1) Avis du Conseil d'Etat L. 25.743/1, du 14 novembre 1996, M.B. 24 décembre 1996, pp. 32.011-32.014.

VD.

- 20 -

L. 25.992/1.

.../...

Article 13.

1. Dans le texte néerlandais de la disposition que l'article 13, 1°, du projet entend supprimer, il convient d'écrire : "Wanneer het pensioen op het ogenblik van de betaling nog niet is ingegaan wordt de leeftijd van de betrokkene op het ogenblik van de betaling van het kapitaal voor de omzetting ... (la suite comme au projet)".

2. Il y a une discordance entre les textes français et néerlandais de la disposition figurant en regard du premier tiret de l'article 68, § 9, en projet, de la loi du 30 mars 1994 (article 13, 2°, du projet). En effet, il est écrit dans le texte français "avant le 1er juillet 1997, pour ce qui concerne les capitaux payés, si la pension a pris cours avant le 1er juillet 1981" alors que le texte néerlandais porte "vanaf 1 juli 1997, op de voor 1 juli 1981 uitbetaalde kapitalen, indien het pensioen is ingegaan voor 1 juli 1981". Il y aura évidemment lieu de lever cette discordance.

La disposition figurant en regard du deuxième tiret de l'article 68, § 9, en projet, de la loi du 30 mars 1994 souffre également d'une discordance entre les textes français et néerlandais. On pourrait y remédier en écrivant à la fin du texte français "... , soit à partir du 1er juillet de l'année qui suit le quinzième anniversaire de la date de prise de cours de la pension si celle-ci a pris cours après le paiement du capital".

De artikelen 1, 5 tot 15 en 18
werden onderzocht door de eerste
kamer, samengesteld uit

Les articles 1er, 5 à 15 et 18
ont été examinés par la première
chambre, composée de

de Heren : J. DE BRABANDERE,
Messieurs :

kamervoorzitter,
président de chambre,

M. VAN DAMME,
D. ALBRECHT,

staatsraden,
conseillers d'Etat,

de Heer : E. WYMEERSCH,
Monsieur :
Mevrouw : Y. MERCHIEERS,
Madame :

assessoren van de
afdeling wetgeving,
assesseurs de la
section de législation,

Mevrouw : A. BECKERS,
Madame :

griffier,
greffier.

De overeenstemming tussen de
Nederlandse en de Franse tekst
werd nagezien onder toezicht van
de H. J. DE BRABANDERE.

Het verslag werd uitgebracht
door de H. B. SEUTIN, auditeur.
De nota van het Coördinatiebureau
werd opgesteld en toegelicht door
de H. P. SOURBRON, adjunct-
referendaris.

La concordance entre la ver-
sion néerlandaise et la version
française a été vérifiée sous le
contrôle de M. J. DE BRABANDERE.

Le rapport a été présenté par
M. B. SEUTIN, auditeur. La note
du Bureau de coordination a été
rédigée et exposée par
M. P. SOURBRON, référendaire
adjoint.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER,

DE VOORZITTER - LE PRESIDENT,

A. BECKERS.

J. DE BRABANDERE.

Les articles 1er, 2, 3, 4 et 18 ont été examinés par la deuxième chambre, composée de

De artikelen 1, 2, 3, 4 en 18 werden onderzocht door de tweede kamer, samengesteld uit

Messieurs J.-J. STRYCKMANS,
de Heren

président,
voorzitter,

J. MESSINNE,
Y. KREINS,

conseillers d'Etat,
staatsraden,

Madame
Mevrouw

J. GIELISSEN,

greffier,
griffier.

Le rapport a été présenté par M. J. REGNIER, premier auditeur. La note du Bureau de coordination a été rédigée et exposée par M. B. CUVELIER, référendaire adjoint.

Het verslag werd uitgebracht door de H. J. REGNIER, eerste auditeur. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld en toegelicht door de H. B. CUVELIER, adjunct-referendaris.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. J.-J. STRYCKMANS.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. J.-J. STRYCKMANS.

LE GREFFIER - DE GRIFFIER,

LE PRESIDENT - DE VOORZITTER,

J. GIELISSEN.

J.-J. STRYCKMANS.

De artikelen 1, 16, 17 en 18 werden onderzocht door de achtste kamer, samengesteld uit

de Heren : W. DEROOVER,
Messieurs :

P. LEMMENS,
L. HELLIN,

Mevrouw : F. LIEVENS,
Madame :

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. P. LEMMENS.

Het verslag werd uitgebracht door de H. B. SEUTIN, auditeur. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld en toegelicht door de H. P. SOURBRON, adjunct-referendaris.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER,

F. LIEVENS.

Les articles 1er, 16, 17 et 18 ont été examinés par la huitième chambre, composée de

kamervoorzitter,
président de chambre,

staatsraden,
conseillers d'Etat,

griffier,
greffier.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M. P. LEMMENS.

Le rapport a été présenté par M. B. SEUTIN, auditeur. La note du Bureau de coordination a été rédigée et exposée par M. P. SOURBRON, référendaire adjoint.

DE VOORZITTER - LE PRESIDENT,

W. DEROOVER.